

- 15) Undersøgelsen der er baseret på kvalitativt orienterede interviews støttet af kvantitative spørgeskemadata, omfatter en række eksperimenter gennemført i uge 39, september 1989, og resultaterne ventes offentliggjort i en rapport i september 1991.

Litteratur

- Crisell, Andrew: *Understanding Radio*. London, 1986.
- Farmann, Erik & Peter Kramhøft: *Radiojournalistik*. Danmarks Journalisthøjskole. Århus, 1989.
- Findahl, Olle & Birgitta Höjer: *Begriplighetsanalys*. Lund, 1984.
- Fiske, John: *Television Culture*. London, 1987.
- Hansen, Erik: *Ping- og pampersprog*. Kbh., 1971.
- Höjer, Birgitta & Olle Findahl: *Nyheter, Förståelse och Minne*. Lund, 1984.
- Jensen, Leif Becker: *Ud af elfenbenstårnet*. Kbh., 1986.
- Lindhardt, Jan: *Tale og skrift - to kulturer*. Kbh., 1989.
- Lund, Anker Brin: *Magten over Danmarks Radio*. Århus, 1976.
- Ong, Walter: *Orality and Literacy*. The Technologizing of the Word. London, 1982.
- Poulsen, Ib: *Radioavisens forståelighed*. DR. Kbh., 1988.
- Poulsen, Ib: *Sproget i radio og fjernsyn*. I: Hansen, Erik m.fl. (red): *Auditorium X. Dansk før, nu - og i fremtiden?*, Kbh., 1991.
- Rommetveit, Ragnar: *Språk, tanke og kommunikasjon*. Oslo, 1972.
- Rørbech, Lone: *Den fremmedgjorte tale*. I retorik-studier 6, Kbh., 1982.
- Skovmand, Roar: *DR 50*. Kbh., 1975.
- Veirup, Hans og Gert Smidstrup: *Det sproglige service-eftersyn*. Danmarks Journalisthøjskole. Århus, 1982.
- Vagle, Wenche: *Radiospråket - talt eller skrevet?* Syntaktiske og pragmatiske tilnærminger i semiotisk perspektiv. Oslo, 1990.

Ib Poulsen er lektor ved Københavns Universitet

DR's nye programstruktur

- og musikken

Af Lars Ole Bonde

1.1.89 fik radioen som bekendt en helt ny struktur: Væk var de gamle (indholdsbestemte) afdelinger. I stedet fik vi (efter avis-redaktionsmønster) de enkelte kanaler opdelt i en række tids-afgrænsede redaktioner (som medarbejderne selv kunne vælge sig ind i, i de fleste tilfælde) plus Radioavisen, der leverer Nyhedsenheder, der ikke selv råder over sendetider, men leverer stof til redaktionerne (f.eks. Kor- og orkesterafdelingen, Radioteatret, Udviklingsenheden (der bl.a. producerer montager)). Endelig udgør de 9 distrikter et produktionsområde for sig, hvor der produceres regionalradio (med en høj grad af autonomi) og landsprogrammer, efter nærmere aftale med kanal-redaktionerne.

Hvad har den nye struktur så betydet på musikområdet? Lad os se på kanalernes musikprofiler:

P1 (Kultur-, Informations- og Oplevelseskanalen) sender klassisk morgenmusik (som et alternativ til P3 og regionalradioerne) plus såkaldte "Mellemspill" eller "Intermezzi" (kortere klassiske grammofonprogrammer). Hertil kommer magasiner som "Nyt til pladehylden" og litterært-musikalske essays og causerier. Endelig genudsendes P2 weekendredaktionens musikjournalistiske program Bolero

på P1. Stort set en meget klar arbejdsdeling med P2 og så godt som ingen overlapninger til P3, idet pop, rock osv. yderst sjældent optræder her. På P1 er musik stort set = klassisk musik, der fungerer som udfyldning, illustration - eller baggrundsmusik.

P2 (Den seriøse musikk kanal) sender pt. alle hverdagsaftener fra 19.30 - 24.00, lørdag 15-24 og søndag 9-16 plus 20-24. Jazzen er kommet med på P2 igen, mindst 1 time om ugen - efter nogen tids fravær; der spilles musik på tværs af genregrænserne i den (eksperimenterende) onsdagsflade, men ellers er det klassisk musik fra middelalderen til vore dages partiturmusik, med vægt på dansk musik og på produktioner med DRs egne ensembler. Distrikterne leverer en stor del af P2's egenproduktion - men i øvrigt er ca. 70% af udsendelserne af udenlandsk oprindelse (via EBU). De 2 redaktioner arbejder efter et overordnet programskema, som tilstræber at bestemte genrer/stofområder sendes på faste tidspunkter. Det er nu ikke let at gennemføre i praksis! Og svært at finde lyttere. Nogle af de vigtigste nyskabelser på P2 er onsdagsfladen, som bevidst henvender sig til unge lyttere og (nye) lyttere uden spe-

cielle præferencer (eller fordomme), i det er de "familievenlige" søndage, og det er princippet om at opdele længe-revarende koncerter i 2 dele (stort set kun med undtagelse af torsdagskoncerterne). P2 har helt sikkert fået en mere markant profil, ikke mindst gennem sendetidsudvidelsen i week-enderne (der er kommet nogle af distrikterne på tværs - man deler jo kanal 2!) På P2 spiller man klassisk, ny musik (og jazz) for musikkens egen skyld.

P3 (*Public-service kanalen*, "brugsradioen") har været igennem mange ændringer de sidste par år. Morgenradioen er nyheder, sport og musik (grammofon, mainstreammusik), formiddag + tidlig eftermiddag er ikke ændret meget i forhold til tidligere: garvede P3-medarbejdere producerer højt elskede (eller hadede) telefon-, ønske- og grammofonprogrammer med musik for de "lidt ældre" (let populærmusik, ældre populærmusik, revyviser, slagere osv.) Efter kl. 15 tager Fyraftensredaktionen over, bl.a. med et af den nye strukturs mest succesrige programmer "GoDanmark", som produceres i et tæt samarbejde med regionalradioerne. Her spilles masser af grammofonmusik, stærkt afhængig af de skiftende studieværter smag. Men yderst sjældent klassisk musik og (hård) rock. Aftenredaktionen sender mange egentlige musikprogrammer - i begyndelsen af den nye struktur droppede man de gamle magasinprogrammer (Folk Nyt, Jazz Nyt osv.) og arbejdede i stedet med en sammenhængende flade (med 7'eren som prototype). Det har man opgivet igen, dels fordi den type flade er dyr at producere, dels fordi specialprogrammernes målgrupper protesterede højlydt! Nu er musik-magasinprogrammerne så vendt tilbage - med faste sendetider. En vigtig nyskabelse er "Den rullende rockredaktion", et produktionssamarbejde mellem København og

nogle af distrikterne om (især) live-transmissioner af rytmisk musik - et område DR er nærmest ene om i mediebilledet.

Natradioen kører med skiftende studieværter, hvis smag farver timen efter midnat. Derefter køres der med genudsendelser i et temmelig broget mønster.

P3 er meget klart - og meget forskelligt - profileret, alt efter tidspunktet på dagen. Ingen rockmusik om formiddagen - ingen slagere om aftenen! Mainstream morgen og eftermiddag.

Radioavisen/Nyheds- og aktualitetsudsendelser bruger ikke musik (endnu?), tværtimod adskiller timenyhederne P3s musikudsendelser. "Verden er ved at gå under, men der er musik til", som en medieforsker beskrev P3-lytningen engang.

Distrikterne anvender musik i deres morgenflader (og i børneprogrammerne) efter en gammelkendt model, hvor studieværterne lægger musik ind mellem indslagene som skillere, baggrunds- eller "aproposmusik". Derudover har de enkelte regionalradioer muligheden for at producere egentlig musikudsendelser. På Østjyllands Radio hvor jeg selv arbejder, sender vi f.eks. "Ugens Musiknavn" - 20 minutter hver fredag det meste af året (hovedsagelig mindre kendte lokale musiknavne af virkelig god kvalitet, gennemræssigt fra viser til jazz, - men kun som undtagelse klassisk og rock, som vi tilgodeser på anden vis, bl.a. med et klassisk formiddagsprogram hver anden uge (udelukkende live-optagelser). Andre steder sender man formiddagsradio i tæt konkurrence med nærradioerne. Distrikternes musikprofiler er med andre ord meget forskellige.

Radiolytning i tal

- og lytterundersøgelser

Af Henrik Dahl

Mange tror, at radioen som medie er på vej ud. Hvis man ser på lyttertallene, er dette ingenlunde tilfældet. Henrik Dahl, der er tidligere forskningskonsulent i Danmarks Radio, gennemgår her dels de metoder der anvendes ved indsamling af lyttertal og dels udviklingen i radiolytningen fra 85-89. I denne periode er radiolytningen totalt set øget ganske betydeligt, dog især pga. lokal(nær-)radioerne. Men jvf. Stefan Samsøe-Petersens artikel i dette nummer, så har DR især mistet unge lyttere.

Dahls artikel berører ikke ændringer i lytteomstændighederne, dvs. lytningens "kvalitet". I dag høres radio - modsat tidligere - først og fremmest sammen med andre gøremål. Dette forhold kan belyses ved at sammenholde DRs lyttertal med de fritidsundersøgelser som Socialforskningsinstituttet har foretaget i 1964, 75 og 87. De viser et stærkt faldende tidsforbrug, for radioen som primær aktivitet¹

Den første lytterundersøgelse i Danmark fandt sted i 1929, og var lige så kontroversiel som senere undersøgelser har vist sig at være. I de næste godt 40 år fandt der ikke systematiske undersøgelser sted, selvom der undertiden blev foretaget enkeltstående undersøgelser. Først i 1970 foretager Danmarks Radio et større antal lytterundersøgelser (Sauerberg 1975), og fra 1975 frem til idag (med undtagelse af årene 1983/84) har Danmarks Radio publiceret en først halvårlig og siden årlig lytterundersøgelse udført af OBSERVA. Disse undersøgelser har idag en pendant på den kommercielle front, idet Foreningen af Kommercielle Lokalradio- og TV-stationer siden 1989 har stået for en undersøgelse af tilsluttede stationer, udført af analyseinstituttet Gallup.

Foruden de faste frekvensundersøgelser udfører Danmarks Radios medieforskning såkaldte livsstilsundersøgelser samt specialundersøgelser, navnlig ved hjælp af kvantitative metoder. Livsstilsundersøgelserne forsøger ved hjælp af et meget omfattende

batteri af spørgsmål at inddele befolkningen i grupper (som i moderne jargon hedder *segmenter*) efter det karakteristiske ved deres livsstil; fx. om man har indre eller ydre værdier, om man sædvanligvis orienterer sig i forhold til fortiden eller fremtiden osv. Specialundersøgelserne kan have alle mulige emner; fra den senest udgivne årbog kan fx. nævnes: kendskab og holdninger til den nye radiostruktur, lytningen til den klassiske musik i Program 2 og Københavns Radios trafikradio (se Svendsen 1990).

Radiofrekvensundersøgelserne

Hjørnestenen i Danmarks Radios lytterundersøgelser er som nævnt frekvensundersøgelserne, der p.t. udføres af analyseinstituttet OBSERVA. Disse undersøgelser er panelundersøgelser, og stikprøven omfatter ca. 1500 personer. Panelundersøgelsen er en teknik, der er udviklet af en af kommunikationsforskningens stamfædre, Paul F. Lazarsfeld, og er i modsætning til det almindelige survey kendeteg-